

Un roturador del medievalisme modern

A mig camí entre l'àmbit personal i el professional, García de Cortázar parla, en un to autobiogràfic, de la seua àmplia experiència, dels plantejaments i interessos com a docent, com a investigador, com a historiador, i també sobre les seues idees polítiques.

L'autor del «Cortázar», aquell gruixut manual universitari d'història medieval, és entrevistat per un altre medievalista, Díaz de Durana, en un breu volum que deixa amb ganes de més. La missió de l'historiador, diu, és constituir-se una baula de la cadena de la transmissió del coneixement tot demanant al passat allò que el seu present li exigeix.

García de Cortázar és un dels medievalistes que més va contribuir a la renovació historiogràfica del ranci medievalisme hispànic del franquisme. Investigador inversemblantment infatigable i prolífic, fou pioner en la metodologia científica interdisciplinària, amb profundes influències de la geografia, la sociologia, l'antropologia i la història de les mentalitats. Seguint l'estela de l'escola dels *Annales*, el seu innovador instrument de treball fou l'estudi de l'organització social de l'espai, així com de les societats rurals me-

dievals i la seua jerarquització; i, darrerament, l'estudi de la cultura, l'Església i la religió medievals.

Avui un autèntic mandarí del medievalisme espanyol, ens fa un recorregut pels darrers quasi cinquanta anys de les universitats de l'Estat. No estalvia crítiques a l'estament universitari: burocratització i endogàmia; individualisme i manca de debat científic; proliferació de publicacions miscel·lànies de dubtosa transcendència científica, que responen més a les exigències curriculars dels docents que no pas a la demanda científica; manca de control del rendiment del professorat una vegada obtinguda la plaça, de la mateixa manera que s'avalua un projecte d'investigació, no el resultat final.

Veu problemàtica la devaluació dels estudis universitaris, conseqüència de la seua democratització i de la davallada del nivell dels estudiants procedents de secundària; hi reivindica el castigat ús de la memòria, l'enciclopedisme i l'estudi de la història general, i sobretot la capacitat de comprensió i expressió. I també la minva del nombre d'estudiants que opten per estudiar història medieval, de la qual cosa se'n dedueix un previsible avenir fosc per a aquests departaments universitaris.

El que no acabe d'entendre és com un

gran historiador com García de Cortázar ha esdevingut als darrers temps ideòleg, al seu camp, del nacionalisme espanyol; en aquesta entrevista fa una clarivident crítica a les manipulacions polítiques de la història: l'anècdota de com es privilegien a la Universitat de Múrcia els estudis cartaginesos per damunt dels romans, o a Euskadi els prehistòrics també sobre els romans, en una actitud «científicament nefanda» és correcta, però perd la imparcialitat quan parla de la imposició d'identitats i de doctrines «regionals» en detriment de les veritables, «nacionals». Potser seria més rigorós aplicar la mateixa lent del País Basc al cas espanyol, històricament homogeneïtzador i advers a la diversitat cultural: ací sí que hi trobaria un rosari d'imposicions d'identitats, de llengües i de doctrines, i de quina manera, i començant per la teleològica «Espanya medieval».

□ Albert Toldrà

